

presentes i desapareguts, de carrers empedrats, d'esclòps, mantellines, fotogrames de la pel·lícula del diumenge i festes de quintos. Ben segur que hauran sorgit anècdotes i records. Tots plegats, protagonistes i descendents, s'hauran sentit més propers a l'ombra del passat, que, d'una manera o altra, sempre torna.

Rosa Maria Gil Tort

L'erudit de sa Bardissa

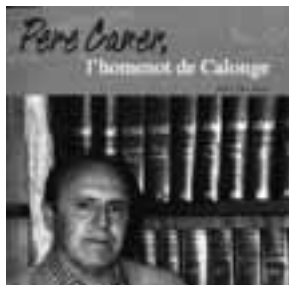
VILAR MASSÓ, Albert.

Pere Caner, l'homenot de Calonge.

Gràfiques Agustí.
Calonge, 2007.
87 pàgines.

L'Ajuntament de Calonge, tot emulant la tendència que s'imposa arreu, va proclamar el 2007 com a Any Pere Caner, en ocasió del 25è aniversari del decés de l'erudit calongí.

Pere Caner i Estrany (n. 1922) exemplifica la tasca que contemporàniament han menat els estudiosos per acréixer els sabers territorials amb altruisme i compromís cívic. Josep Iglésies n'és el referent a la Catalunya Nova, com Lluís Esteva a l'Empordanet. Pere Caner i Lluís Esteva, ambdós amics, exerciren mestratge a les aules —eren mestres— i a la societat. El record personal i

el solc de les seves obres i realitzacions perduren en el Centre d'Estudis Calongins i l'Institut d'Estudis del Baix Empordà. Els centres d'estudis són espais —reals i/o virtuals— de documentació i treball que apleguen universitaris, professionals i ciutadans interessats per les arts, les lletres i les ciències. A Catalunya en coexisteixen dos models institucionals: les societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans a Barcelona i les entitats nascudes als pobles i comarques que s'apleguen a l'Institut Ramon Muntaner, amb seu a Móra la Nova.

Dins l'efemèride tres actes han estat rellevants: l'atorgament del nom de l'homenatjat a la nova biblioteca de Calonge, la celebració de la jornada d'estudi «Cultura i recerca local al segle XX: dels erudits als centres d'estudis», i l'edició de la biografia de Caner a cura d'Albert Vilar, historiador i periodista també calongí. El llibre l'encapçala una fotografia de Pere Caner al costat de l'*Enciclopèdia catalana* —respecte a la qual ell afirmava que li sobrava allò

de *Gran*— i l'Alcover-Moll; una imatge oportuna, la d'un home que va fer causa per la llengua i la cultura dels Països Catalans. Precisament, la màxima del museu local que contribuï a fundar era «Una gran Calonge dins una Catalunya gran».

Vilar confessa la seva admiració per Caner, els lligams d'amistat establerts entre les respectives famílies i la influència que va tenir en la seva formació. L'autor fins i tot declara: «Puc dir, ben fort i clar, que sóc el que ell volia: un calongí historiador».

La publicació, concebuda amb intenció divulgativa, presenta al llarg de quaranta-dos capítols «l'homenot» en tot el seu abast: familiar, personal, laboral, investigador, ciutadà; sense deixar de banda la depuració del magisteri «nacional» i el processament davant el TOP per propaganda catalanista i antifranquista. Les pàgines endinsen el lector en els ideals i les aportacions que configuraren la vida de Pere Caner en els camps de l'excursionisme, la literatura, la història, la geografia i el patrimoni cultural.

Albert Vilar fa conèixer un empordanès que contribuï a mantenir viu l'afecte desinteressat pel paisatge i el país. Tanmateix, Vilar, feliçment, és allò que Pere Caner volia que fos.

Carles Sapena

La història local en articles

DIVERSOS AUTORS.

Vilobí d'Onyar, art i societat. Els articles que han fet història.

Ajuntament de Vilobí d'Onyar,
2006.
203 pàgines.

Em ve al cap que durant els meus estudis a la facultat una professora, en parlar de les diferents maneres d'enfocar i escriure la història, ens alertava dels perills en què podia caure una història local mal entesa. No miraré de reproduir els seus mots perquè no vull fer cap tort a ningú ni, menys encara, fer d'èmul tronat de Tucídides, però en tot cas recordo vivament el sentit del que ens indicava: la història local no es fa pas tot exposant d'entrada «els esdeveniments» històrics del país per explicar com es degueren concretar en tal indret per deducció correlativa. Aquesta havia estat *in illo tempore* la perspectiva de l'erudit, aquell home del poble —sovint el rector, el mestre, l'advocat o el metge— que sabia de lletra i que tenia vel·leitats històriques. Les experiències posteriors m'han demostrat que aquella professora tenia tota la raó. Ben al contrari, la història local és una cosa d'allò més seriosa; és el banc de proves en què, sovint des d'una perspectiva microhistòrica, s'entenen i es palpen les